

- שבוע 24 3
- 3 מי שלא החליף בגדים לבגדי שבת לפני כניסת שבת האם יש להחליף עכשיו באמצע שבת
- 3 האם מותר לקיים הלוויה וכן להשתתף בהלוויה בפורים
- 3 מי שמת לו מת לפני פורים האם נוהג אכילות בפורים והאם פורים נמסר לשבעת ימי האכילות
- 3 מי שנולדה לו בת בתשעת הימים האם יכול לרחות את הקידוש שרוצה לעשות כנהוג משבת חזון לשבת
- 4 נחמו או לא
- 4 בענין חשש לזמן הפורים בחמישה עשר בבני ברק
- 8 האם אוטיסט נאמן בעדות עגונה להעיד שמת בעלה
- 9 חציו עבד וחציו בן חורין האם אומרים בו מה שקנה עבד קנה רבו או לא
- 10 האם אומנות סנדלר היא אומנות נקיה ולמה ביכר ר' יוחנן הסנדלר אומנות זו
- 10 למה הזכיר רבינו בחיי ויקרא א, יא שהרגל הרביעי של העולם הוא הקרבנות ואילו במשנה ריש אבות נזכר
- 11 שהעבודה הוא עמוד השני
- 13 האם אפשר להאמין לדברי נביאות ומסרים הנשמעים על ידי האוטיסטים
- 13 מי שמעה ואמר ברוך שם כבוד מלכותו שבק"ש בקול, ועדיין עומד במקומו, האם יש ענין שיחזור ויאמר
- 14 ברוך שם בלחש
- 14 כשיש כמה כהנים המברכים האם הברכה גדולה יותר

שביחא שאלות המצויות בהלכה

לקבלת גליון שביחא מידי שבוע שלח

questions@shchiche.com

כמו"כ ניתן להשיג עותק מודפס אצל המחבר בכולל וברח' חפץ חיים 3 ב' בני ברק.

ניתן להוריד גליונות קודמים בעמדות "קול הלשון" תחת השם "עקיבא משה סילבר"

תלמידי בתי המדרשות מתכבדים לקחת גליון חנם לבית מדרשם ותע"ב

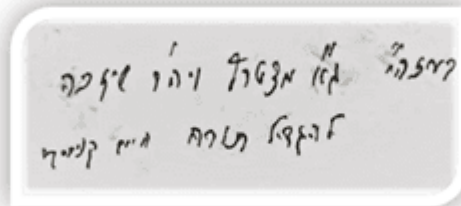
תגובות בטלפון 03-6703111 או בפקס 03-6882239

חלוקת גליונות שביחא בכפוף לתקנון (בקו שביחא שלוחה 6)

השתתפות בהוצאות בשלוחה 5

ההסכמות ומכתבי ברכה על החיבורים הקודמים נתנו ממרנן ורבנן וצוקללה"ה ויברלחט"א:

הגר"ח קניבסקי (מצו"ב), הגר"ם שטרנבוך, הגר"ש דבלצקי, הגר"א גרבוז, הגרב"ד דיסקין, הגר"ב שרייבר, הגר"מ קארפ, הגר"א וייס, הגר"ע פריד, הגר"י פישר, הגר"מ קסלר, הגר"ח מישקובסקי, הגר"ש הכהן גראס, הגר"י רצאבי, הגר"ש זעפרני.

הדברים נכתבו בדרך לימוד ומטרתם לעזור את כותב הדברים לעיון בנושאים הנידונים, ואינם מתיימרים לשמש כתחליף לפסק הלכה או לפוסקי הלכה, ואין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים בלא שאלת חכם.

כל מי שיש בידו השגה, בין בתיקון טעות של ממש או בשיקול הדעת, או כל הערת שיפור על ניסוח או פרט שיכול היה להיכתב טוב יותר - נשמח מאוד לקבל הדברים, על מנת לתקן הדברים במהדורה הבאה, ותבוא עלינו ברכה, ויהיה בזה זיכוי הרבים.

ואם ח"ו השתרבב לפום ריהטא מה שהיה עדיף לכתוב באופן אחר - הנני להתנצל על כך מראש ולהשתדל לתקן הדברים להבא, ושגיאות מי יבין.

**מי שלא החליף בגדים לבגדי שבת לפני בניסת שבת האם יש
להחליף עכשיו באמצע שבת**

כן.

מקורות:

כן מוכח בשו"ע יו"ד סי' שצט ס"ה שגם באופן זה הוא כבוד שבת,
וכן מוכח ממה דקי"ל שלא יישא תינוק בבגדו אם לא בהפסק כדי
שלא ילכלכנו שהמצוה ללבוש בגדים נקיים הם לכל השבת ולא רק
להחליף לפני שבת ופשוט.

האם מותר לקיים הלוויה וכן להשתתף בהלוויה בפורים

מותר.

מקורות:

מגילה דף ג' ויו"ד סי' תא ס"ה ולגבי פרטי הדינים של מענות
ומטפחות ולא מקוננות יעו"ש, ואינו נוהג כ"כ בזמנינו.

**מי שמת לו מת לפני פורים האם נוהג אבילות בפורים והאם פורים
נספר לשבעת ימי האבילות**

נוהג רק דברים שבצינעה ופורים עולה לו למנין שבעה.

מקורות:

שו"ע יו"ד סי' תא ס"ז, ועי"ש לענין חיוב משלוח מנות, ועי' גם
בשו"ע ומשנ"ב או"ח הל' פורים לענין שאר פרטי הדינים כגון
ישיבה בבהכנ"ס ואם יכולין לשלוח לאבל משלוח מנות.

מי שנולדה לו בת בתשעת הימים האם יכול לדחות את הקידוש שרוצה לעשות בנחוג משבת חזון לשבת נחמו או לא

אם

הוא במקום שרגילים לעשות קידוש רק בשבת שאחרי הלידה והוא משנה מהמנהג המקובל מחמת שהוא שבת חזון, יש בזה אבילות בפרהסיא לדחות את הקידוש (כן מוכח ממנהג רבינו תם לענין עלייה לתורה המובא בשו"ע יו"ד סי' ת' ס"א), ויש להימנע מלדחות את הקידוש עכ"פ להנהגים להקפיד שלא להראות שום סימן אבילות בפרהסיא בשבת נחמו (ואכמ"ל), אבל אם המנהג לעשות קידוש גם בשבת שלאחר מכן והוא אינו אומר כלום יש לדחות את הקידוש (מכיון שכשאינו דברים שבפרהסיא ממילא חשיב דברים שבצינעא, יעו"ש בפרטי הדינים בשו"ע לענין עליה לתורה).

בענין חשש לזמן הפורים בחמישה עשר בבני ברק

הער
ה:

כל הדברים דלהלן נכתבו בדרך לימוד בלבד שלא להלכה למעשה.
השתא בליל שושן פורים תשפ"ד בהתכוננותי להתפלל תפילת ערבית פה עירנו בני ברק נתיישבתי בדעתי ואבינה בספרים האם צריך לומר כאן על הניסים בליל ט"ו או לא.

דהנה מוחזק בהרבה מקומות פה עירנו בבני ברק מיסודו של החזו"א להחמיר פורים ב' ימים לכל דבריהם, מצד שני לענין על הניסים לא מצינו מי שהחזיק כאן העיר דפה לענין ספק גמור לומר על הניסים בב' הימים אע"פ שנזכר בפוסקים שבמקום ספק אומרים בב' הימים, ואין צריך לומר דלענין קריאת התורה מעולם לא עלתה על דעת אדם לקרוא ויבוא עמלק ביום ט"ו, הלכך נחזי אנן האם יש כאן ספק או אין כאן ספק.

והנה בשנים האחרונות עוררו גדולי הרבנים [הערות הגריש"א זצ"ל דקדושין וכן העיר זמאמרו של הגר"ד דיסקין זצ"ל] מצד שיפו לענין שילוח ציפורי מצורע משמע שהיא עיר המוקפת חומה מימות יהושע בן נון.

ובאמת שיש סברא לומר שאם יפו היא עיר ודאי מוקפת חומה ממילא כל הנידון הוא שונה שכן רוב שאר הטענות כנגד הם קלושות שכן כמעט כל אזורי היישובים כאן במרכז גוש דן הם כעיר אחת מחמת רצף הבתים, וכמעט שאי אפשר כמעט שלא להחשיב את בני ברק כסמוך ונראה לתל אביב יפו (שכיום הם עיר אחת), וממילא יש כאן לכל הפחות ספק גמור של ט"ו, אבל אם יפו היא עיר מסופקת ממילא הטענות לפטור לגמרי מקיום מצוות היום בט"ו הם חזקות יותר (שאז נכנסים גם לנידון סמך ונראה לעיר מסופקת, ומחלוקתם של

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

הביאור הלכה בשם הברכ"י והחזו"א, (אף שיש שטענו שברצף בתים מודים, שכן הובא בשם הגרנ"ק, מ"מ יש שחלקו על זה, ויש שטענו שלא נחשב שיש רצף בתים והדברים נפתחים לדיון מחדש), וגם לנידון של יציאה ידי חובה בי"ד בעיר מסופקת לפי הרבה פוסקים כמובא בב"י ובמשנ"ב בשם הגר"א בשם הר"ן בשם הגאונים).

והנה בגוף דברי הגמ' בקידושין שם אי' לגבי ציפורי מצורע שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים וכו' אלא יעמוד בעיר ויזרקנה מחוץ לחומה וכו', ולא נזכר שם להדיא ענין דבעינן ששילוח הציפורים יהיה מעיר מוקפת חומה ובודאי שלא נזכר שם שיפו היא עיר מוקפת חומה.

ואפי' אם נימא שיש דין הנלמד מעלמא שצריך שילוח הציפורים להיות מעיר מוקפת חומה, אבל עדיין הלשון שם אינו ש"לא יעמוד ביפו ויזרקנה לים אלא יזרקנה לחוץ לעיר", שהיינו מדייקים מזה שיפו כשר לשילוח ציפורי מצורע, אלא הלשון שם הוא "שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים ולא יעמוד בגבת ויזרקנה למדבר אלא יעמוד בעיר ויזרקנה חוץ לעיר" וכו', ומנא לן שלשון זו לא באה גם ללמד על כל הענין (עכ"פ לפי הצד שאליבא דהלכתא צריך ששילוח הציפורים יהיה מעיר מוקפת חומה) שאת כל השילוח יעשה מעיר גמורה שיש לה חומה ויש סמוך לחומתה מקום שהוא מחוץ לחומה ואז יוכל לשלח מחוץ לחומת העיר ולא מעיר כמו יפו שאין לה חומה אלא רק ים ולא כמו גבת שאין לה חומה אלא רק מדבר (ולהלן אכתוב ליישב הקושיא בזה קצת דאפשר דמ"מ הפשטות היא כמ"ש הגרי"ש).

וכמו כן יש להקשות דגם לענין הר"ש בפ"ק דכלים מ"ז שציין לדבריו שם בהערות הגרי"ש, עיינתי בדבריו שם ולא מצאתי שנזכר בדברי הר"ש שם על שילוח ציפורים כלל שצריך להיות עיר מוקפת חומה אלא רק על שילוח מצורע שצריך להיות מעיר מוקפת חומה, וגם הר"ש בסוף נגעים שהביא את דברי הגמ' בקידושין שם על שילוח ציפורים ואת דברי התו"כ השייכים לזה אבל לא נזכר בדבריו שם יותר מדברי הגמ' שם לענין דין שילוח ציפורים שיהיה צריך מעיר מוקפת חומה.

והנה מה שציין שם בהערות הגרי"ש לדברי הקרבן אהרן (וכן המשך חכמה) שסובר שאין שילוח ציפורי מצורע אלא מעיר מוקפת חומה, אבל כבר הביא שהמל"מ חולק על דבריו ומאי חזית דסמכת אהא סמוך אהא, בפרט שהוא דין מחודש שהשילוח הוא מעיר מוקפת חומה שלא נזכר בגמ' להדיא, וגם הקרבן אהרן יל"ע אם אמר דבריו להלכה למעשה שכן לא כתב דבריו באופן שהיה בזה נפק"מ להלכה למעשה ואין למדין הלכה אלא מפי הלכה למעשה, ועוד דלפי מה שכתבתי לעיל גם אם נסבור כן אבל עדיין יש לעיין אם יש לזה מקור מדברי הגמ' שם שיפו היתה מוקפת חומה וכו"ל.

ומה שציין הגרי"ש א שם לדברי התוס' בקידושין שם, יש להעיר ראשית כל דהתוס' שם כתבו רק דשמא וכו', והוא לשון שהתוס' עצמם נסתפקו בדבריהם, ועוד דהתוס' שם מיירו

שביחא שאלות המצויות בהלכה

רק לפי דעת רש"י ולא משמע מדבריהם שהכריעו וקיבלו את דבריו בוודאות, ועוד דהתוס' באו לפרש רק מסקנת דברי הברייתא אלא עומד בעיר וכו', ומנ"ל שבכוונתם שגם רישא דברייתא על יפו ועל גבת מה שהברייתא באה לשלול ג"כ מתפרשת באופן זה שהם ערים מוקפות חומה מימות יב"נ או מוקפת חומה כלל וכמו שהערתי לעיל, וגם דדברי התוס' שוב לא נאמרו באופן הנוגע להלכה לענין קריאת המגילה וכנ"ל.

אולם גם על זה גופא יש להעיר דהרי כל הוכחה זו מיוסדת רק אם התוס' סבירא להו ששילוח מצורע הוא מעיר המוקפת חומה מימות יב"נ, אבל זה גופא מנ"ל שהתוס' בקידושין סבירא להו לענין דין זה כהר"ש בכלים שם, דשמא התוס' סברי דשילוח מצורע הוא מכל עיר בא"י או עכ"פ מכל עיר מוקפת חומה (כמסקנת דברי הגמ' שם דבעי' שילוח הציפורים מעיר מוקפת חומה עכשיו), וא"כ שמא התוס' לא סברי כהר"ש דשילוח מצורע מעיר מוקפת חומה והר"ש לא סבר כדברי התוס' דשילוח ציפורים הוא ממקום שמצורע משתלח, ואפי' תימא דהתוס' סברי בזה כהר"ש שם, שמא הוקשה להתוס' דאורחא דמילתא הוא שאם משלח מעיר מוקפת חומה אורחא דמילתא דהיא מוקפת חומה מימות יב"נ (כעין סברת מנהג העולם בב"י עי"ש), ממילא הקשו איך יכל המצורע להיכנס לשם, אבל אה"נ אם יטרח ימצא עיר מוקפת חומה שלא היתה מוקפת חומה מימות יב"נ, ועוד בדורו של יהושע גופא שלא היה עיר מוקפת חומה אלא מוקפת חומה מימות יב"נ יהיה באמת ק' קושיית התוס' איך שלחו ציפורי מצורע.

ממילא סו"ס אין כאן הוכחה ברורה שהתוס' סבירא להו ששילוח ציפורי מצורע הוא רק מעיר מוקפת חומה מימות יב"נ.

ומ"מ הפשטות בתוס' דבעי' שילוח מעיר מוקפת חומה שהרי התוס' השוו דין זה לדין שילוח מצורע שהקשו איך המצורע ייכנס לעיר, והרי שילוח מצורע הוא מעיר מוקפת חומה מימות יב"נ כמבואר בר"ש כלים שם.

ואמנם הר"ש בכלים שם כתב כן מדנפשיה לענין שילוח מצורע אבל הביא הר"ש מהתו"כ לגבי שילוח אבנים המנוגעות מחוץ לערים המוקפות חומה, ודין טומאת האבנים שוה לטומאת מצורע בהרבה מקומות, ומסתמא שילוחן שווה כמ"ש הר"ש ומסתמא לא יחלקו על זה התוס', אבל אכתי יל"ע מנ"ל שהקידוש לערים אלו נעשה רק בימות יב"נ, והיה מקום לומר דאמנם הר"ש עצמו סובר כן אבל מהתו"כ אין הכרח לזה דנימא שהתוס' בקידושין סוברים כן, ומיהו יש לומר דסתם הלשון מוקפות חומה בכל מקום הכונה מימות יהושע, ומאחר שנקטו בתו"כ הלשון מוקפות חומה ונקט הר"ש דהיינו מימות יב"נ מסתמא לא נימא דהתוס' בקידושין יחלקו על זה.

ועוד יש להעיר דהרי דברי התוס' בקידושין שם נאמרו ליישב דברי רש"י והרי התוס' הרא"ש בקידושין שם חלקו על דברי רש"י וכן דייקו שם המהרש"ל והמהרש"א מדברי הפסקי תוס' (וכידוע שהתוס' בקידושין שלנו אינם התוס' הרגילין בהרבה מהמסכתות

שביחא שאלות המצויות בהלכה

הגדולות שהם תוס' הר"א מטוך המיוסדין על הר"ש משנץ בעל פי' הר"ש על המשניות, אלא תוס' דקידושין הנדפסין הם תוס' איוורא, ואילו תוס' הרא"ש והפסקי תוס' יותר מיוסדין על תוס' הר"ש, ואכמ"ל, ועי' שה"ג ערך תוספות), שמדברי כולם אין דין לשלח את ציפורי המצורע מתוך העיר דוקא, ועכשיו יובן ג"כ למה דברי התוס' שלנו בקידושין שם נאמרו רק בלשון שמא ורק כיישוב על שי' רש"י, ממילא איך שייך לומר בבירור מציאות דהמציאות ביפו בזה היא בודאי כפרש"י ודלא כשאר הראשונים דלדבריהם עדיין אין ראי' לזה מסוגיין.

[ויעוי' במשנה למלך פי"א מהל' טומאת צרעת ה"א שכבר דייק כן מדברי התו"כ, אלא שכ' שם שהברייתא בקידושין אינה סוברת כן וכ' לבאר כן גם בברייתא בתו"כ שלא תסתור לברייתא בקידושין, ונראה שעיקר שיטתו שאינו סובר להלכה כפשטות הברייתא בתו"כ].

ומ"מ יתכן לפרש גם בגמ' ש"עיר" דסיפא דנקט שיעמוד בעיר וישלח חוץ לעיר קאי על "עיר" כעין עיר דרישא שהוא יפו וגבת, דאל"כ אלא אם תאמר ששילוח ציפורי מצורע מכל מקום ולא דוקא מעיר א"כ הו"ל למימר בקצרה שלא ויזרקנה לים או למדבר, ולמה נקטו שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים ולא יעמוד בגבת ויזרקנה למדבר, וממה שנקטו שמות ערים, משמע שמחזרים לומר שמות ערים דוקא, דע"ז אמרי' שלא יעמוד בעיר ויזרקנה לים או למדבר אלא יעמוד בעיר ויזרקנה חוץ לחומה, וכיון שבסיפא מיירי בסתם עיר נקט הלשון עיר אבל ברישא דמיירי בערים המיוחדות כגון יפו שיש לה ים וגבת שיש לה מדבר לכך נקט שמותיהם.

וגם יש להעיר דבגמ' במגילה ה' ע"ב מבואר שלענין בתי ערי חומה מועיל חומת ים מה שאין מועיל במגילה אלא רק בתורת ספק, ומסברא דין שילוח מצורע דמיא לבתי ערי חומה בזה, וכן שילוח ציפורי מצורע לפי הצד שצריך שילוח מעיר מוקפת חומה, ומסברא יש לומר מלשון הגמ' שם שיפו היתה סמוכה לגמרי לים כדאמרי' שם שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים וכו' אלא חוץ לחומה, משמע שעד עכשיו מה דמיירינן ברישא שעומד ביפו ומזרקה לים באופן זה אינו מזרקה חוץ לחומה, א"כ יפו קצה גבולה היא ימה וכשמזרקה חוץ לעיר הוא מזרקה לים, [רק דמ"מ לדינא נזיך שלא יהיה ים מעבר לחומה גם אם יש חומה].

(אולם במל"מ שם יתכן שלא הבין כדברינו לענין יפו, אע"פ שלא קאי להדיא שם על יפו, עי"ש).

ומה שבירושלמי בריש מגילה אי' שכל העיירות המנויות בספר יהושע היו מוקפות חומה, כבר הערתי בכמה מקומות דגמ' שלנו בודאי שאינו סובר כן, וגם בניד"ד יש ליישב דהכונה מוקפת חומה גם באופן שימה חומתה.

נמצא דלאחר העיון והבירור לכאורה עדיין אין ראייה ברורה ומספקת להלכה שיפו היתה עיר מוקפת חומה גמורה מימות יב"נ, אם משום דעדיין לא נתברר שהתוס' בקידושין סוברים כהר"ש לענין הגדרת עיר מוקפת חומה בשילוח מצורע, ואם משום שרבו

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

החולקים על שי' רש"י בקידושין שם שהתוס' שם מיירי לפי דבריו, ואם משום שיפו היא עיר שאולי ימה חומתה.

לגוף הנידון של נגעים בזמנינו יש לציין דהאידינא אין דין שילוח כיון שאין היוכל נוהג כמ"ש התוס' בברכות ה' ע"ב ע"פ הגמ' בערכין כט (וגם רש"י בברכות שם יש לפרש בקל דקאי על הזמן שהיוכל נוהג לענין מש"כ על בני א"י דבר הלמד מעניינו דמיירי בזמן שדינים אלו היו נהוגים).

האם אוטיסט נאמן בעדות עגונה להעיד שמת בעלה

שוטה אינו נאמן אפילו בעדות אשה.

מקורות: עי' באבן העזר סי' יז סי"ג ששוטה אינו נאמן אפי' בעדות אשה.

ואמנם לא כל אחד שמוגדר מבחינה רפואית כלוקה בתסמינים של אוטיזם הוא נחשב שוטה, אבל אותם אלו הרגילים להתכנות בסתמא אוטיסיטים שאינם מכלל יישובו של עולם הם בד"כ שוטים בוודאות.

ויעוי' בשו"ע בחו"מ לגבי הל' עדות שהזכיר שיש אופנים שהדבר מסור לדיין להחליט על אדם המופלג בחוסר בינה והשכל האם דינו כשוטה או לא.

ואולם יש לציין דהשו"ע באה"ע שם הזכיר ג"כ על קטנים שאינם נאמנים עם דבריו לענין שוטה ואעפ"כ הזכיר שיש איזה אופן שקטנים נאמנים בכעין מסל"ת כשעושים הספד עי"ש, ויש לדון אם ה"ה בשוטה.

ועי"ש בט"ז סק"ח וכן בפת"ש סקנ"ט (וכן בשו"ת רעק"א ח"א סי' צב) דמשמע שם לכאורה לפום ריהטא ששוטה גרוע מקטן ולא יהיה נאמן אפילו במסיח לפי תומו עי"ש, ועם כל זה שוטה שלפי גדרו הדינים דינו כשוטה ורק יש בו דעתא קלישתא יתכן שלפי גדרו הדינים כאן יהיה דינו דומה יותר דומה לקטן עי' בלשון הפת"ש שם.

ואולם מלשונו של הב"ש שם סקל"ג משמע דשוטה במסל"ת באופן המבואר בשו"ע שם שמועיל בקטן יועיל גם בשוטה, עי"ש לפי ציון התחלת הדיבור, אולם במקור הרמב"ם פי"ג מהל' גירושין הי"ח (שציין לו הב"ש מקור לדבריו) אין מקור לדין זה, אלא כלשון השו"ע שם שהזכיר הקולא רק לענין קטן, ולכן יתכן שגם הב"ש לא נתכוון לשוטה אלא לקטן בלבד, והתיבות של התחלת הדיבור (הדיבור המתחיל) לפעמים הם ע"פ סידור המדפיסים כידוע, וא"א לפסוק הלכה על פי זה, ולכן אע"פ שנזכר בהדיבור המתחיל שוטה יתכן שהב"ש גופיה לא נתכוון לזה, אלא נתכוון לעיקר הדין שבא לומר בדבריו שם עי"ש, ויל"ע.

שכיחא שאלות המצוות בהלכה

ומ"מ יעוי' עוד באה"ע הל' קידושין ובב"ש שם דמבואר שם שאם מבין דברים מסויימים אין דינו כשוטה עי"ש בדבריו.

אלו המכונים בסתמא אוטיסטים ללא שם לוואי בלשון העם שהם "אוטיסטים" ומתייחסים אליהם כאנשים שאינם בני אדם אלא "אוטיסטים", שזה למעשה מתכוון לאותם שאינם מתפקדים, אבל לא התכוונתי לאלו שרק מאובחנים כאוטיסטים, וזה מה שכתבתי לגבי תסמינים של אוטיזם בתשובה. לגבי בעיות שכליות של חוסר שכל מוחלט הכרעת הרמב"ם והשו"ע שיש להם דין שוטים אלא שהם כתבו שיש לבחון כל מקרה לגופו לפי ראות עיני הדיין.

חציו עבד וחציו בן חורין האם אומרים בו מה שקנה עבד קנה רבו או לא

הנה

קיימא לן דאחר תקנה שכופין את רבו לשחררו מי שחציו עבד וחציו בן חורין הוא רק מעוכב גט שחרור וממילא אין בזה שייכות לרבו כלל, יעוי' בסוגיות בפ"ד דגיטין.

וכן כ' בשו"ת אדמת קודש ח"ב או"ח סי' י שכתב דבחציו עבד וחציו בן חורין כיון שכופין את רבו לשחררו לא הוי מציאתו לרבו.

ויעוי' בגיטין שם ג"כ דשייך עבד כזה שיקדש ושפחה כזו שמתקדשת, ומ"מ הי' אפשר לדחוק שם שהקנוהו או שמקנה את האשה על מנת שאין רשות לרבה רשות בו למאן דאמר דמהני (עי' קידושין כג ע"א) או עכ"פ שקיבלום ביום של עצמם ולא ביום שעובדים את רבם (עי' להלן), ולענין נזיקין אמרי' בגיטין שם נגחו שור ביום של עצמו לעצמו ודייקן מזה הקצה"ח והחת"ס (דלהלן) שהכסף של העבד ואין חוזר וזוכה בו רבו.

ולענין קודם תקנה שאז היה עבד כזה עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד, הנה לפי זה ביום שעובד את עצמו לא הי' מציאתו לרבו כיון שאפי' מעשה ידיים שלו אינן לרבו, ומאידך גיסא ביום של רבו לכאורה אם מצא מציאה מציאתו לרבו דהרי מציאת עבד כנעני לרבו ולא גרע הכא מפועל ששכרו בעה"ב ללקט מציאות (עי' ב"מ יב ע"ב), כיון דבנידון דידן כל צד מעשי ידיים שלו, וכ"ש דקי"ל (עי' גיטין יג) שיכול רבו של עבד כנעני לומר לו עשה עמי ואיני זנך, כך היה מקום לומר.

אולם בירושלמי דגיטין פ"ד ה"ה אי' שמצא מציאה ביום של עצמו לעצמו וביום של רבו לרבו, אבל ההמשך שם אינו ברור, ולפי מה שפירשו והגיהו שם קצת מהמפרשים הירושלמי חוזר בו במסקנת הסוגי' וסובר שביום של רבו חוזר כל הממון ונעשה של רבו דמה שקנה עבד קנה רבו, עי"ש, וכן פי' החת"ס גיטין מב ע"א ד"ה נגחו, ועי' גם קצה"ח

שביחא שאלות המצויות בהלכה

סי' רמט ס"ב.

ובתוס' רי"ד גיטין מא ע"א וכן בתוס' רי"ד בשם ר"י בב"ב יג ע"א נקט כמו שכתבתי בתחילה וכמו תחילת דברי הירושלמי הנ"ל.

אולם בב"מ שם הביא התוס' רי"ד שיטה אחרת שאינה כשיטת ר"י הנ"ל ונקט שלגבי מציאות מתחלקת בין שניהם כיון שהחלוקה היתה לעבודה ואילו החלוקה היתה להדיא לענין מציאות כענין הגמ' בב"מ הנ"ל שצינתי אז יחלקו בימים גם לענין זה, דהיינו יום של עצמו לעצמו ויום של רבו לרבו (ועי' מנ"ח סוף מצוה שכד).

והיינו שסובר דהחלוקה תלויה בדעתם וצורת החלוקה כדין הסכמי עבודה של פועל וממילא בחלוקה רגילה לא הסכימו בדעתם אלא על הפעולה שהסכימו לחלק אבל לא מעבר לכך אלא אם כן חלקו להדיא גם לענין ללקט מציאות.

ובגוף הצד הנ"ל בדברי הירושלמי שהאדון חוזר וזוכה ביום שלו במה שזכה העבד כן גם דעת הרגמ"ה ב"ב יג ע"א, אבל אין כאן דעת הרשב"א ועליות דר"י בב"ב שם.

ועי' בהרחבת הדברים באנציקלופדיה התלמודית ערך חציו עבד וחציו בן חורין אות א'.

האם אומנות סנדלר היא אומנות נקיה ולמה ביבר ר' יוחנן הסנדלר אומנות זו

**ראי
תי**

שכבר הרחבתם כבר בדבריכם אבל אציין כמה הערות והארות קצרות לענין שעוררתם:

(א) ענין אומנות נקיה היא אומנות שאין בה חשש גזל, אבל אין הכוונה דוקא אומנות שאפשר ללמוד תוך כדי העיסוק, למרות שהוא דבר טוב ללמוד תוך כדי העיסוק.

(ב) מה שנזכר בגמ' ללמד בנו אומנות נקיה אין הכוונה שאסור או שאין ראוי לעסוק בכל אומנות שבעולם דודאי מי שיש לו כשרון לאומנות שאינה מחטא דתלמיותא ואינו רגיל במחטא דתלמיותא אינו צריך לעזוב אומנותו שיכול להרוויח ולהתפרנס ממנו, והנידון הוא מה לבכר בתחילת הלימוד כשעדיין אין מכירים שם אומנות, וצא ולמד שכמה אומניות שנזכר בגמ' שם שאינם ראויים היו חכמים שהיו מתפרנסין מהם כמו רופא וטבח.

(ג) מלבד ר' יוחנן הסנדלר היו עוד חכמים שעסקו במלאכת הרצענות כמבואר בפרק ערבי פסחים.

(ד) עצם הנידון שנגיעה בנעל שאינו מלוכלך בעין שיצטרך נטילה אינו ברור לגמרי לדינא ואמנם יש מהחזו"א שכל הדברים מחוייבים נטילה גמורה ועי' בשו"ת תורת יהודה

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

והארכתי בנידון זה בשו"ת עם סגולה, ומאידך מהר"י במהר"ח פלאג"י אפשר שאינו סובר כחזו"א כמו שהאריך בתשובה, ועי' בפסקי תשובות שציינ לזה לעוד אחרונים, ואני הק' אחר שכתבתי התשובה הנ"ל נ"ל להביא שוב ראי' מהראב"ד המובא בש"ך ביו"ד דהמשמעות הפשוטה לכאורה שם שאין נגיעה בגופו שאינו מלולכלך מחייבת בנטילה דומי' דנגיעה בכותל דנקט שם, וממילא כך יש לפרש גם התשובת רשב"א שהעתיק הב"י ושו"ע ואכמ"ל.

(ה) בגמ' ברכות מג ע"ב משמע שעיקר הלכלוך של הנעל הוא בימות הגשמים - הערה זו שמעתי מאאמו"ר שליט"א.

(ו) גם המתקן נעליים אינו בהכרח נוגע בנעלים בלא בתי ידיים, וכן אין איסור הרהור בד"ת כשידיו מטונפות.

(ז) כמו שכתבתם שסנדלר אינו בהכרח משמעותו המתקן נעליים רק לאחר שהן משומשות בלבד.

למה הזכיר רבינו בחיי ויקרא א, יא שהרגל הרביעי של העולם הוא הקרבנות ואילו במשנה ריש אבות נזכר שהעבודה הוא עמוד השני

לכאור

היה מקום לפרש בב' אופנים, הא' שרבינו בחיי מפרש כמו שפירשו מקצת מפרשים שם העבודה באופנים אחרים ולא לענין עבודת הקרבנות, והאופן הב' הוא שרבינו בחיי לא קאי על ג' העמודים בריש פ"ק דאבות אלא בסופה על ג' דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום.

אבל אחר העיון בדברי רבינו בחיי יתכן שאין כוונתו לא למשנה זו ולא למשנה זו אלא להשפעות הבאות מד' רוחות העולם המפורטות בפרקי דר"א פ"ג על ג' מתוכן ואילו הרביעי לא נתפרש, ועל זה קאמר שהצפון הוא השפעת הקרבנות, כמ"ש עורי צפון (יעורי' במ"ר פ' נשא פ' ויהי ביום כלת) וכמ"ש הר ציון ירכתי צפון וכמ"ש ברפ"ה דזבחים ק"ק שחיתתן בצפון (הובא ברבינו בחיי שם), וזה לא היה בבריאת העולם עדיין שאז היו רק ג' רוחות כמפורש בפרקי דר"א שם.

וכך פשטות דבריו שלא פירש מה הם ג' העמודים משום שג' העמודים הם המחיצות של העולם הנזכרים בגמ' ב"ב כה שהביא שם, ולכן הקרבנות הוא תיקון רוחני כנגד הרוח הפרוצה של העולם, ולא הזכיר כלל שיש ד' עמודים רוחניים ואחד מהם הוא העבודה.

וזהו מה שמסיים בפרקי דר"א שם אמר הקב"ה כל מי שיאמר אני אלוה יבוא ויגמור הפינה הזאת שהנחתי ע"כ, והטעם משום שהפינה הרביעית היא כנגד ענין עבודת האלהות.

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

וזהו שכ' במדבר רבה פ' נשא שכשהוקם המשכן נתבסס העולם ועד אז הי' בלא ביסוס וכן בפסיקתא דר"כ פ"א, והטעם דכסא של ג' רגליים אינו עומד וכמו שכ' הרבינו בחיי.

ואה"נ ג' הרוחות הם כנגד האבות ג"כ כמו שכתבתם שהוא גם כנגד ג' אבות, דרוח מזרחית שנזכר בפרקי דר"א שם שהיא מאירה היא ע"ש מי האיר ממזרח דקאי על אאע"ה, וגם ג' עמודי עולם של תורה עבודה וגמ"ח הם כנגד ג' אבות למפרע כידוע תורה יעקב ועבודה יצחק וגמ"ח אברהם, אבל הפירוש בדברי הרבינו בחיי הוא כנ"ל דברז"ל נזכר שיש ג' עמודים לעולם בדרך פשט וכדי שלא יפול העולם הוצרך רגל רביעי אבל בין זה ובין זה הם ע"ד רמז וסוד.

הערת בעל מריח ניחוח: מצאתי בס"ד שכתב רבנו בחיי שוב את היסוד הזה "הקרבנות רגל העולם" בספרו כד הקמח – ערך סוכה, כשנתן טעם למצוות סוכה ע"ד השכל, וז"ל: אמנם לפרש ולבאר טעם המצוה הזאת על דרך השכל, ידוע כי בחדש הזה בראשיתו נברא העולם ובאמצעיתו נצטוינו לעשות סוכה, ויש בבנין הסוכה רמז וזכרון שני העולמות העוה"ז והעוה"ב, העוה"ז הוא שהסוכה יש לה ג' דפנות רמז לבנין העוה"ז שיש לו שלשה דפנות מזרח ומערב ודרום כי צפון אין לו דופן, ומזה אמר הכתוב (איוב כו) נוטה צפון על תהו, ואמרו ז"ל (ב"ב פ"ב דף כה ב) רוח צפונית אינה מסוככת, ועוד אז"ל הקרבנות רגל העולם שנא' (ויקרא א) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה, משפט הסוכה שיעשה לה צורת פתח קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן זו היא צורת פתח והיא צורת ה"א, וכבר ידעת מאמר רז"ל העוה"ז נברא בה"א וזהו שאמר בגמרא (סוכה פ"ק דף ז) וצריכה נמי צורת פתח, ואמר עוד אינה ניתרת אלא בצורת פתח. העוה"ב כי יש צורך מוכרח להיות גובה הסוכה למעוט עשרה טפחים זהו ששנינו ושאינה גבוהה י' טפחים פסולה, והוכיחו זה בגמרא מן הארון שהיה גבהו עשרת טפחים כענין שאמר הכתוב (שמות ה) ואמה וחצי קומתו, ועביו של כפרת היה טפח ומשלימו לעשרה והכרובים היו מן הכפרת למעלה סוככים בכנפיהם, ונמצאת למד כי החלל הזה עשרה טפחים והסכך למעלה מעשרה, ובפירוש אמרו העוה"ב נברא ביו"ד, וידוע כי כל מה שמשיג האדם בעוה"ז אינו יכול להשיג כי אם באמצעות חמשת חושיו וכל מה שאפשר לו להשיג לו לעוה"ב הוא השגת עשר ספירות, וזה ביאור המאמר לרז"ל העוה"ז נברא בה"א העוה"ב נברא ביו"ד. והרי לך שני עולמות נרמזים במצות הסוכה כי כאשר ישתדל האדם ויטרח במעשה הסוכה עם חמשת חושיו יעשה בכונתה וציורה בדבר גופני קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן ואח"כ יכנס לפנים בחלל הסוכה להיות צל על ראשו הנה זה רמז ודוגמא להשתדלות האדם וטרחו בעה"ז במעשה המצות עם חמשת חושיו ואחרי כן יירש חיי העוה"ב בעשר ספירות להיות האור הבהיר הנקרא עטרה חופף וסוכך על ראשו כמאמר רז"ל ועטרוהיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, כי לא יתכן לו לאדם לירש העוה"ב אם לא יטרח בו בעוה"ז, וזהו שאמרו ז"ל (ע"ז פ"ק דף ג) מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח מהיכן אוכל, וא"כ כל המקיים מצות סוכה ונכנס בה עיניו אל הסכך העשוי לצל ומסכים בדעתו כי הקב"ה צלן

שביחא שאלות המצויות בהלכה

של ישראל והוא המגין עליהם כצל המגין מפני החמה הוא שכתוב (תהלים קכא) ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך. וכתוב (שיר ג) בצלו חמדתי וישבתי, וז"ש ושחממה מרובה מצלתה פסולה. ואמרו במדרש שיר השירים רבה (שם) ונסו הצללים אלו שרי אומות העולם כי הכח המנהיג את האומות נקרא צל. עכ"ל. ואיני יודע לגמרי לקשר את הדברים אך נראה שיש כאן הסבר מעט יותר על הענין וכו' ע"כ.

תשובה בודאי שנתברר כאן עוד כמ"ש למעלה שאין הכונה שישנם ד' עמודים שוין וש אחד מהם הוא העבודה, אלא שיש ג' עמודים או מחיצות לג' עמודי העולם והקרבנות יש בכחם להגן על העולם מפני הרוח הפרוצה, והוא כמו שנתבאר שאין הקרבנות אחד מכמה עמודים אלא כנגד הרוח החסרה ממחיצה.

ויש לציין שאע"פ שהי' רבינו בחיי קדום יותר בעל חוה"ל שהוא רבינו בחיי נ' פקודה אבל רבינו בחיי נ' אשר בעל כד הקמח הוא רבינו בחיי בעל החיבור על התורה כמבואר בהרבה מקומות שהספרים משלימים זה את זה כמצוי בהערות הרב שעוועל לרבינו בחיי על התורה (הוצאת מוסד הרב קוק), ודלא כמי שהמציא שבעל החיבור על התורה הוא רבינו בחיי נ' נתן.

האם אפשר להאמין לדברי נביאות ומסרים הנשמעים על ידי האוטיסטים

א"א להאמין לדברי האוטיסטים מכמה סיבות:

(א) בגמ' נאמר שנבואה נתנה לשוטים ולקטנים אך לא נאמר שרק לשוטים מסוג מסויים, וממילא מכיון שאין כל דברי השוטים והקטנים דברי נביאות, אלא רק דברים אקראיים שמוכיחים לנו שיש להם קצת רמז רוח"ק בדבריהם, לכן אין האוטיסטים עדיפים משאר השוטים והקטנים, שמעולם לא עלתה על דעת אדם לומר שכל דבריהם דברי נביאות, ואף פסולים לכל או עכ"פ כמעט לכל עדות שבתורה (ועי' אה"ע סי' יז סי"ג).

(ב) בעולם הרחב אין שום מושג או קשר בין אוטיסטים לדברי נבואה והגדת עתידות, אלא האוטיסטים עוסקים בתחומים שונים כל אחד בתחומי הענין שלו, ולא נתנה קדושה מיוחדת לאוטיסטים.

(ג) פעמים שהדברים הנמסרים בשם האוטיסטים אינם עולים בקנה אחד עם ההלכה המסורה והנאמנה.

(ד) הרושם שנוצר לי הקטן הוא שהשיטה שבה מתקשרים עם אותם האוטיסטים כיום אינה מוכרת ומוכחת ואפי' להיפך, ואם תאמר שהיא שיטה אמיתית א"כ מה ההבדל ביניהם לבין כל אחד פגוע שמתקשר ושומע ומדבר מה שחושב על פי סביבתו, וממילא חוזרת

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

השאלה במה הדיבור שלהם עדיף על כל דיבור של כל שוטה.

ה) שמעתי בשם הגר"ק שאמר על אותם האוטיסטים שהם אומרים מה שהם שומעים בבית, ודברי פי חכם חזן, שהרי בשלהי סוכה דף נו ע"ב אמרי' שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה, וזהו אפי' שניתנה נבואה לקטנים מכל מקום אין תולים כל דבר שאמר הקטן בנבואה, אלא או דאבוה או דאימיה, כל עוד שלא התברר אחרת, וכך הוא גם אצל השוטים בלא חילוק.

מי שטעה ואמר ברוך שם כבוד מלכותו שבק"ש בקול, ועדיין עומד במקומו, האם יש ענין שיחזור ויאמר ברוך שם בלחש

אין צריך לחזור ולומר בלחש.

מקורות:

נראה דע"פ נגלה אין בכך ענין לומר שוב בלחש, שכן אין מעלה באמירה בלחש על פני אמירה בקול אלא רק שצריך שכשאומר בשכמל"ו שלא לאומרו בקול מחמת שלא אמרו משה בפרשת שמע בתורה כמבואר בגמ' פ"ד דפסחים נו ע"א, אבל אם כבר עבר ואמר בקול אין תיקון לזה על ידי שיאמר שוב בלחש, וכן במשל שבגמ' מבת מלך שהריחה ציקי קדירה, שהתחילו עבדיה להביא לה בחשאי שלא יהיה לה גנאי, זה פשיטא שאם לקחה בפרהסיא ושבעה, שאין ענין להביא לה שוב בחשאי.

ומאידך זה פשיטא שבקול יוצא ידי חובת בשכמל"ו כדמוכח בגמ' שם לענין דוכתא דשכיחי מינים עי"ש.

כשיש כמה כהנים המברכים האם הברכה גדולה יותר

פשוט שכן.

מקורות:

הנה יש כלל שכל שאינו בזה אחר זה אינו בבת אחת, אבל מה שישנו בזה אחר זה ישנו בבת אחת, ולכן מכיון שיכול להתברך מכהן אחר כהן לכן כשמתברך מכמה כהנים נחשב ככמה ברכות, ואע"פ שאי אפשר באותו מעמד של חזרת הש"ץ לברך כהן אחרי כהן, אבל זהו מדרבנן, ומכיון שרבנן לא הגבילו שלא יברכו כמה כהנים יחד ממילא הוה ליה כמו כהן אחר כהן בדאורייתא שיש בו כמה ברכות, ואע"ג דיש מ"ד בגמ' שואני אברכס קאי על הקב"ה ועיקר ברכת כהנים הוא מה שהקב"ה מברך אחר כך, מ"מ כשיש

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

כמה ברכות הקב"ה מברך כמה ברכות כנגדן ג"כ, ואמנם כ"ז לפי הדעות שאפילו כהן אחד דאורייתא, אבל לפי דעות הסוברים שרק בשני כהנים דאורייתא דכתיב אמור להם לשון רבים ומיעוט רבים שנים, א"כ הברכה מתייחסת לרבים הכהנים שישנם כאן, וכמו ששנים הם רבים כך שלושה ועשה ומאה, שהרי לכולם מתייחס הלשון רבים, והרבים הם היוצרים את הברכה, ומ"מ בודאי שלכו"ע ברכה של כהנים מרובים שזכותן מסייעתן כחה יפה מברכה של כהנים מועטין.

אין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים ללא שאלת חכם.

אין התחייבות להשיב לכל שאלה המתקבלת, עקב העומס.

לתמיכה בהוצאות המערכת ניתן באמצעות כרטיס אשראי בקו שכיחא 03-6703-111 שלוחה 5